Jüdische Pester Zeitung.

יידישע
פעסטער צייטונג

אויף דיעזע ציטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם עמפפאנג דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נר' 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטרייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " " "
פירטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירטעליאהר 2 " " 75 " " "

Nr. 43, צעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מאנטאג ה ניסן ה'ת'ר'ל'ח' — Pest, den 8. April 1878.

דער קריעגס-צושטאנד.

אלס דער רוסישע גענעראל איגנאטיעף אין וויען וואר, דא בראכטע ער איין האנד-שרייבען דעס קאיזערס אלעקסאנדער אן קאיזער פראנץ יאזעף. דעם גראפען אנדראשי ערקלערטע איגנאטיעף דיא אבזיכטען רוסלאנדס מיט דעם פריעדענס-פערטראגע פאן סאן שטעפאנא אונד וואללטע דאבייא צוגלייך דיא איינוועדונגען דעס גראפען אנדראשי פערנעהמען. איינינע טאגע נאכהער ערשיען ווידער דאס רונדשרייבען דעס נייען ענגלישען מיניסטערס סאליסבורי, אין וועלכעם אללע איינוועדונגען ענגלאנדס געגען דען רוסיש-טירקישען פריעדענס-פערטראג אויפגעצעהלט זינד. — פאריגען פרייטאג האט קאיזער אלעקסאנדער זאוואהל דען עסטרייכישען אלס אויך דען ענגלישען געזאנדטען אין פעטערסבורג אין אודיענץ עמפפאנגען. דער עסטרייכישע געזאנדטע איבערבריכטע דעם רוסישען קאיזער דיא אנטווארט דעס קאיזערס פראנץ יאזעף אויף דעססען האנד-שרייבען, וויא אויך דאס שרייבען דעס גראפען אנדראשי, אין וועלכעם אללע איינוועדונגען עסטרייך-אונגארנס געגען דען רוסיש-טירקישען פריעדענס-פערטראג אויפגעצעהלט זינד. דער ענגלישע געזאנדטע איבערבריכטע דעם רוסישען קאיזער דאס שרייבען דעס גראפען סאליסבורי, אין וועלכעם ווידער אללע איינוועדונגען ענגלאנדס געגען דיעזען פריעדענס-פערטראג אנגעגעבען זינד.

יעטצט ווירד ווידער דיא אנטווארט דער רוסישען רעגירונג אונד דער ענטשיידענדע שריטט רוסלאנדס ערווארטעט. פאן דיעזעם ווירד עס נון אבהענגען, אב דיעזעם לאנגען קריעגס-צושטאנדע איין ענדע געמאכט ווערדען אדער אב דער קריעג ערסט רעכט בעגיננען זאלל. אינצווישען ווירד אונגעהייער פיעל פאליטיזירט, נאמענטליך אויף דער בארזע, וואו מאן באלד קריעג מאכט, אום דען קורז דער ווערטה-פאפיערע צו פאללע צו בריגען, אונד באלד ווידער פריעדען מאכט, אום דיא ווערטה-פאפיערע שטייגען צו לאססען. —

דיא העררען פאן דער בארזע, וועלכע דאס שטייגען דער קורזע ווינשען, בעהויפטען, עס זייא נאך אימער דיא מאגליכקייט פארהאנדען, דאס עס צו איינעם פריעדליכען פערגלייכע קאממען ווערדע. עס דירפטע פיעללייכט דאך דער קאנגרעס צו שטאנדע קאממען, אבער אויף דיעזעם ווירד ניכט דער נייע פערטראג פאן סאן שטעפאנא, זאנדערן דער פאריזער פערטראג פאם יאהרע 1856 צור פערהאנדלונג געלאנגען. אין דיעזעם פאריזער פערטראגע זינד יא עבענפאללס דיא פערהעלטניססע צווישען רוסלאנד אונד דער טירקייא גערעגעלט ווארדען, וויא זיא עבען דאמאלס נאך דער ניעדערלאגע רוסלאנדס אים קרים-קריעגע פאססענד ווארען. יעטצט אבער, נאכדעם זיך דיא פערהעלטניססע געענדערט האבען, זאלל אויך דער אלטע פאריזער פערטראג דען נייען אומשטענדען געמעס אומגעענדערט אונד גערעגעלט ווערדען. עס זאלל אויף דעם קאנגרעססע איין גאנץ נייער פערטראג געשאפפען ווערדען, נאך וועלכעם רוסלאנד, עסטרייך-אונגארן אונד ענגלאנד צופריעדען געשטעללט ווערדען זאללען. רוסלאנד זאלל ווירקליך איינען איינפלוס אויף דיא אסט-סלאווישען לענדער דער טירקייא (נעמליך אויף נארד-אסט בולגאריען) האבען, ענגלאנד זאלל ווידער זיינען איינפלוס אויף גריעכענלאנד אונד אויף דאס מייסטענס פאן גריעכען בעוואהנטע זיד-בולגאריען האבען — אונד עסטרייך-אונגארן זאלל ווידער זיינען איינפלוס אויף דיא וועסט-סלאווישען פראווינצען (נעמליך אויף באסניען אונד דיא הערצעגאווינא) אויסאיבען. דאדורך ווערע דאנן איין גלייכגעוויכט צווישען דעם איינפלוססע דיעזער דרייא מעכטע אין דער טירקייא הערגעשטעללט.

זא שפעקולירען דיא העררען בארזיאנער, דיא ליעבהאבער דער שטייגענדען קורזע. — וויא שפעקולירט אבער רוסלאנד? — דיא רוסישע רעגירונג קיממערט זיך גאר ניכט אום דען קורז דער פאפיערע, זאנדערן זעטצט זיינע קריעגס-ריסטונגען וויטער פארט. דיא רוסישען ליעפערונגס-קאנטראקטע, וועלכע בערייטס אבגעלויפען ווארען, ווארדען ווידער ערנייערט. איבער דען פרוטה (גרענץ-פלוס צווישען רוסלאנד אונד רומעניען) בויען דיא רוסען איינע נייע בריקע, אונד אין יאססי איזט שאן ווידער איינע נייע רוסישע ארמעע איינגעטראפפען. אים רוסישען הויפט-קווארטיער ווירד דיא לאגע אלס זא ערנסט אנגעזעהען, דאס דען אפפיציערען גאר קיין אורלויב בעוויללינגט אונד אללעס אין שטרענגסטער קריעגס-בערייטשאפט געהאלטען ווירד.

יעדענפאללס ווירד עס נאך איינינע טאגע דויערן, ביז זיך דיא לאגע קלערען ווירד. יעדער רוהיג דענקענדע מענש ווינשט זיכער נור דען פריעדען, אבער אויף אללען זייטען זינד דיא קריעגס-ריסטונגען שאן זא וויט פארגעשריטטען אונד האבען בערייטס אונגעהייער פיעל געלד פערשלונגען, זא דאס מאן אן איינען ווירקליכען פריעדען ניכט לייכט דענקען קאנן. וויר וויססען אונס אן קיינען פאלל צו עראיננערן, בייא וועלכעם דיא קריעגס-ריסטונג שאן זא וויט פארגעשריטטען, אונד עס דאנן דעננאך צום פריעדען געקאממען ווערע. שטעהט מאן איינמאל שאן שלאג-פערטיג, דאנן איזט דאס לאז-שלאגען אונאויסבלייבליך. בייא דען קריעגען דער לעטצטען 25 יאהרע, דיא וויר מיטערלעבט האבען, האט נאך יעדער קריעגס-אויסברוך מיט זאלכען לאנגען פאר-פערהאנדלונגען בעגאנגען. בייא דעם קרים-קריעגע דויערטען דיא פאליטישען שטרייטיגקייטען אונד פארפערהאנדלונגען פאם אפריל ביז נאוועמבער דיעזע פערהאנדלונגען געהארען נור דאצו, אום אינצווישען אים זא בעססער ריסטען צו קאננען. דער לעזער מאגע נור אללע אונזערע בלעטטער פאם פאריגען ווינטער (1877) צור האנד נעהמען, אונד ער ווירד פינדען, וויא אויך פאר אויסברוך דעם רוסיש-טירקישען קריעגעס דיא לאנגווייליגען אונד שלעפפענדען פערהאנדלונגען באלד אויף קריעג אונד באלד אויף פריעדען דייטעטען. אינצווישען ווארדע אבער אויף ביידען זייטען פעסט געריסטעט, ביז ענדליך דער קריעג דאך אויסגעבראכען איזט.

רומעניען אונד רוסלאנד.

אויך דער גראסטע אונד שטערקסטע רייבער בריכט אפט צור אויספיהרונג זיינעס רייבערישען צוועקעס איינען קליינען געהילפען. ער פערשמעהט עס נאטירליך ניכט, דיעזען געהילפען דורך אללערלייא איבעררעדונגען אונד פערשפרעכונגען אן זיך צו ציעהען. איזט אבער דאס רויב-ווערק איינמאל פאללבראכט אונד פארדערט דער געהילפע אן דעם געריבטען גוטע איינען אנטהייל. וואס געשיעהט דאנן? דער גראסע אונד שטארקע רייבער פאללט נון איבער זיינען שוואכען געהילפען הער, בריכט איהם איינינע גליעדער צוזאממען אונד ציעהט איהם אויך נאך דאס לעטצטע העמד אויס! פאן איינעם רייבער קאנן מאן עבען קיינע גראסערע געוויססענהאפטיגקייט פערלאנגען.

גאנץ וויא יענער רייבער זיינעם געהילפען געגענאיבער, בעניממט זיך נון דאס איבערמעכטיגע רוסלאנד געגענאיבער דעם שוואכען רומעניען. עס האט בעקאננטליך מיט אללערלייא פערשפרעכונגען רומעניען אן זיך געלאקט, אום איהם בייא זיינעם רויב-צוגע געגען דיא טירקייא הילפע צו לייסטען. נון איזט דיא טירקייא בערויבט, אויסגעפלינדערט אונד צערטרוממערט: דא פאללט רוסלאנד איבער רומעניען הער, וויל איהם געוואלטזאם דען לאנדשטריך בעססאראביען וועגנעהמען אונד זאגאר צווייא יאהרע הינדורך גאנץ רומעניען אלס אפפענע שטראססע בעניטצען, אויף וועלכער דיא רוסישען ארמעען, זא אפט עס נאטהיג זיין ווירד, אויס איהרער הייטמאטה נאך בולגאריען אונד פאן דא ווידער אין איהרע הייטמאטה בעפארדערט ווערדען זאללען.

אין וועלכ' שאנונגסלאזער וויזע רוסלאנד געגען רומעניען פארגעהט, דאס ערזיעהט מאן אויס צווייא דעפעשען, וועלכע אים ענגלישען פארלאמענטע אם 1-טען דיעזעס אפפענטליך צור פערלעזונג געלאנגטען. דיא איינע דעפעשע ריהרט פאן דער רומענישען רעגירונג אן איהרען געזאנדטען אין לאנדאן הער אונד לויטעט וויא פאלגט: „וויר האבען דירעקט העררן גהיקא נאך פעטערסבורג ענטזענדעט, אום מיט דעם פירסטען גארטשאקאף וועגען בעססאראביען ריקשפראכע צו נעהמען. דאך אללע גרינדע, דיא געגען דיא וועגנאהמע בעססאראביענס בייא דיעזער געלעגענהייט הערפארגעהאבען ווארדען, בליעבען גענצליך אונבעאכטעט. אין רוסלאנד האט מאן עבען קיין געהאר פיר איינע גערעכטע זאכע. פירסט גארטשאקאף זאגטע צום רומענישען אבגעזאנדטען גאנץ טראקען: „איהר קאננט אין רומעניען שרייען, זאפיעל איהר עבען וואללט; איהר קאננט אויך נאך אויסען בייא דען פערשידענען גראס-מעכטען שפעקטאקעל מאכען. אלל דאס ווירד אייך אבער גאר ניכטס ניטצען. דער ענטשלוס רוסלאנדס בעטרעפפס דער אנאייגנונג בעססאראביענס איזט אונווידעררופליך. דיעזע פראגע קאנן אונד דארף דעם קאנגרעססע ניכט פארגעלעגט ווערדען, דא עס איינע בעליידיגונג פיר רוסלאנד ווערע, ווענן איינע פרעמדע מאכט זיך דא היניינמישען זאללטע. מיט רומעניען ז ע ל ב ס ט וויל רוסלאנד אין דיעזער פראגע וואהל פערהאנדלען אונד איהם פיר דיא פרייוויללינגע אבטרעטונג בעססאראביענס איינע ענטשעדיגונג ביעטען. בלייבט רומעניען יעדאך הארטנעקיג אונד פערווייגערט עס דיא פרייוויללינגע אבטרעטונג בעססאראביענס, זא ווירד רוסלאנד זיך בעססאראביען „מיט געוואלט" נעהמען. זאללטע רומעניען יעדאך זא פרעך זיין, אונס ווידערשטאנד צו לייסטען, זא ווירדע דיעס פיר דען פארטבעשטאנד רומעניענס זעהר טרויריגע פאלגען האבען!!!"

נאך העפטיגער לויטעט דיא צווייטע דעפעשע דעם רומענישען אבגעזאנדטען אין פעטערסבורג אן לארד סאליסבורי, דען געגענווערטיגען מיניסטער דעס אייסערן אין ענגלאנד. דיעזע לויטעט: „הייטע, אם 1-טען אפריל, לוד מיך פירסט גארטשאקאף איין, איהן צו בעזוכען. קוים דאס איך

טעלעגראַפֿישע דעפּעשען.

היינטע פֿריה זינד היער פֿאָלגענדע דעפּעשען איינגעטראָפֿפֿען:

וויען 4. אפּריל. דער היער ווײַלענדע רומענישע מיניסטער בראַציאַנאָ האט פֿאָם גראַפֿען אנדראשי דיא פֿערזיכערונג ערהאלטען, דאס רוסלאנד אונטער קיינער בעדינגונג אין רומעניען וועהרענד לענגערער צייט זיך פֿעסטזעטצען ווירד.

פּעטערסבורג 3. אפּריל. היער גילט עס אלס זיכער אונד געוויס, דאס זיך דיא טירקייא מיט רוסלאנד געגען ענגלאנד פֿערבינדען ווירד. דיא רוסען-פֿיינדליכע פּארטייא אין קאָנסטאנטינאָפּעל האט איבער דיא אנהענגער דער ענגלישען פּאָליטיק געזיעגט. אין קאָנסטאנטינאָפּעל ווירד דאהער איין מיניסטערוועכסעל פֿאָרגענאממען ווערדען. דער געגענווערטיגע טירקישע מיניסטער-פּרעזידענט, וועלכער איין פֿריינד ענגלאנדס איזט, ווירד אבגעזעטצט, אונד אנשטאטט זיינער ווירד דער רוסען-פֿריינד רעאָף פּאשא צום טירקישען מיניסטער-פּרעזידענטען ערנאננט. אַסמאַן פּאשא, וועלכער זייט דער ריקקעהר אויס דער רוסישען געפֿאנגענשאַפֿט איין אנהענגער רוסלאנדס אונד איין פֿיינד ענגלאנדס געוואָרדען, ווירד צום טירקישען קריעגס-מיניסטער ערנאננט. דיא טירקייא האט יעטצט איינען בעזאָנדערן האס געגען ענגלאנד, וויל דיעזעס איהר ניכט צור רעכטען צייט צו הילפֿע געקאָממען איזט.

קאָנסטאנטינאָפּעל 4. אפּריל. געסטערן האט איז סאַן שטעפֿאנאָ אונטער פֿאָרזיטץ דעס גראָס-פֿירסטען איין גראָסער קריעגס-ראטה שטאטטגעפֿונדען.

בערלין 4-טען אפּריל. רוסלאנד לייד-דעט זעהר אן געלד-מאנגעל אונד דיא פֿערשלעפּפּונג דעס קריעגס-צושטאנדעס קאָננטע רוסלאנד גענצליך רואינירען: ענגלאנד וויל דאהער דען קריעג אין דיא לענגע ציעהען, אום עבען דען פֿינאנציעללען רואין רוסלאנדס הערבייצופֿיהרען.

בערלין 4-טען אפּריל. איין דייטשעס קריעגס-שיפֿף ווירד זיך אם 6-טען מאי נאך דעם אָריענטע בעגעבען. — קאיזער ווילהעלם איזט ערקראנקט.

פּעטערסבורג 3-טען אפּריל. אלס גענעראל איגנאטיעף איז וויען וואר, וואורדע איהם דאָרט פֿאָן איינעם פּאָלנישען דעניגציאנטען דאס געהיימניס פֿערראטהען, דאס אין רוסיש-פּאָלען וויעדער איינע נייע רעוואָלוציאָן געשטיפֿטעט ווירד, אונד זאָגאר דיא נאמען דער אנפֿיהרער וואורדען איהם בעצייכנעט. זייט דער ריקקעהר איגנאטיעפֿ'ס נאך פּעטערסבורג ווערדען אין ווארשויא צאהלרייכע פֿערהאַפֿטונגען אונד הויז-דורכזוכונגען פֿאָרגענאָממען. ביז צום געסטריגען טאגע וואורדען 16 אדוואָקאטען אונד 17 שטודענטען אויס דער האָהערען שולע פֿערהאַפֿטעט. פֿיעלע דערזעלבען וואורדען אין קעטטען געלעגט. בייא איינעם דער פֿערהאַפֿטעטען וואורדען 60000 רובעל מיט בעשלאג בעלעגט. איינע פֿירכטערליכע אויפֿרעגונג הערשט אין ווארשויא, דאס מיליטער מוס טאג אונד נאכט אללעס איבערוואכען.

דיא אללער-נייעסטען דעפּעשען.

לאָנדאָן 4-טען אפּריל. אין דער הייטיגען פּארלאמענטס-זיטצונג לעגטע דער מיניסטער דען אויסווייז איבער דיא שטאאטס-איינגאהמען אונד אויסגאבען פֿאָר, אונד זאגטע: „איך האָפּפֿע, דאס ווענן וויטערע געלד-אָפּפֿער נאָטהווענדיג זיין זאָללטען, זאָ ווירד דאס געלד דא זיין. ענגלאנד געהט קלוג צו ווערקע אונד איזט צוואר נאָך רעכטצייטיג קלוג פֿאָרגעגאנגען.“

בערלין 4. אפּריל. איך פֿירסט ביסמארק ערקלערטע, דאס איין קאָנגרעס אָהנע ענגלאנדס טהיילנאהמע אונמאָגליך איזט.

בוקארעסט 4-טען אפּריל. פֿירסט גאָרטשאקאָף ערקלערטע דער רומענישען רעגיערונג: רוסלאנד קיממערע זיך ניכט אום דאס געשרייא דער רומענען, רוסלאנד ווירד בעסאראביען דורכאויס נעהמען, אונד אויך דער קאָנגרעס דאַרף זיך אום בעסאראביען ניכט קיממערן, וויל זיך רוסלאנד היערין פֿאָן קיינער מאכט אבשרעקען לאססען ווירד. ווענן רומעניען בעסאראביען ניכט פֿרייוויללינ גיבט, וויל עס רוסלאנד מיט געוואלט נעהמען. — רומעניען איזט נון בערייט, מיט איינער אנדערן מאכט דען קריעג געגען רוסלאנד אויפֿצונעהמען. — דען רומענישע געזאנדטען אין פּעטערסבורג פֿראגטע פֿירסט גאָרטשאקאָף, אָב דאס וואהר איזט, דאס דיא רומענישע רעגיערונג געגען דען וויטערן דורכמארש דער רוסישען ארמעע אין רומעניען פּראָטעסטירטע, אונד אלס דער רומענישע געזאנדטע מיט „יא“ אנטוואָרטעטע, זאגטע גאָרטשאקאָף: „מיין קאיזער איזט אָהנעהין וועגען איהרער הארטנעקיגקייט אין בעצוג אויף בעסאראביען אויפֿגעבראכט, דער קאיזער איזט גערייצט, ער פֿערליערט דיא געדולד, ער וויל דאהער אין רומעניען איינע גראָסע רוסישע ארמעע איינריקען לאססען, אום דיא רומענישע ארמעע רעכטצייטיג צו ערדריקען אונד איהר דיא וואַפֿפֿען אויס דער האנד צו נעהמען. רוסלאנד ווירד זיינע ארמעען אין רומעניען האבען אונד אויך בעסאראביען נעהמען, אָב רומעניען וויל אָדער ניכט!“ (דיעזע דעפּעשע איזט איינע אמטליכע.)

טעהעראן 4-טען אפּריל. דער שאה (קאָניג) פֿאָן פּערזיען האט היינטע זיינע רייזע נאך אייראָפּא אונטערנאָממען.

לאָנדאָן 5. אפּריל. בינגען 48 שטונדען ווערדען זיך נאָך צווייא גראָסע ענגלישע קריעגס-שיפֿפֿע נאך דען דארדאנעללען בעגעבען.

ראָם 5-טען אפּריל. וועגען דעם בעפֿאָרשטעהענדען ענגליש-רוסישען קריעגעס האט אויך איטאליען מיט דען קריעגס-ריסטונגען בעגאָננען.

געשעפֿטסבעריכט

פּעסטער פּרייזע.

געטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר געסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר גוט, פֿערקויפֿט וואורדען 20000 מטצר.

ווייצען טהייס 1100 מעטר-צטר' 78.4 קילאָ 12.77½ גולד. — 500 מעטר.-צטר' 77 קילאָ 12.30 גולד, 500 מעטרצטר' 77.2 קילאָ 12.20 גול. 400 מעטר. צטר' 77.1 קילאָ 12.45 גולד.

קאָרן 7.95—8.40 גולדען. —

גערסטע 7.45 גולדען.

קוקורוץ 7.45 גולד.—

פּעסטער שלאכטפֿיעה-מארקט. בייא דעם-טען 4 ד. מ. היער אבגעהאלטענען פּעסטער וואָכען-מארקטע וואורדען 1452 שטיק גראָס- אונד 1682 קליין-פֿיעה צו מארקטע געבראכט. היעפֿאָן וואורדען פֿערקויפֿט: 31 שטיק שטיערע, פּער שטיק פֿאָן 80 — 21? גולדען. — 655 אָכסען דאס פּאאר פֿאָן 160—320 גולד. 448 קיהע דאס פּאאר פֿאָן 140—250 גול. 169 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן 40—195גול., 76 שטיק ביפֿפֿעל דאס פּאאר צו 210 גול., — 747 שטיק קעלבער דאס שטיק פֿאָן 16 20 גול. — 915 שטיק לעממער דאס פּאאר 3—6 גולד. פּרייזע פּער 100 קילאָ: אָכסען-פֿלייש 48 —52.50 גולדען.— קוה-פֿלייש 46 — 57 גול., — קאלב-פֿלייש 60 — 80 גולד. ביפֿפֿעל-פֿלייש 40—42 גולד.—

ראַטטאָ-ציעהונג פֿאָם 3-טען אפּריל 1878.

בודין 34 85 75 13 83

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

יין כשר נעשה לשם חג הפסח.

וויר געפֿערטיגטען צייגען היעמיט דעם יידישען פּובליקום אן, דאס וויר דיא בעסטען וויינגארטען היער בעזיטצען, ערצייגען דעמנאך פֿאָרציגליכע ראָטהוויינע, וועלכע פֿערדיענען, פֿערמאָגע דער קוואליטאט אונד בעזאָנדערער אייפֿזיכט דעס כשרות בייא יעדעם פֿראָממען יודען געטרונקען צו ווערדען. וויר האבען דיאזעלבען אין קליינערע אונד גראָסערע געבינדע געפֿיללט.

אליעזר בערגער עט זאָהנע

בק"ק דיאָנדיאָש.

Lazar Berger & Söhne

Gyöngyös. (Post, Bahnstation, Hevescher C.)

לעהרער-קאָנקורז.

געפֿערטיגטער זוכט פֿיר ר"ח אייר איינען לעהרער, דער 3 קינדער אים אונגארישען, דייטשען, אים תנ"ך אונד גמרא צו אונטעררריכטען האט. — יאהרעס געהאלט 150 גולדען, קאָסט, קוואַרטיער אונד וואַשע. לעדיגע לעהרער, מיט גוטען צייגניססע פֿערזעהען, מאָגען זיך ווענדען אן Stein Adolf in Korond, l. p. Parajd (Siebenbürgen).

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פֿריכטע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאָגר.
ווייצען	נייער באנאטער	74	11.10—11.20
"	"	75	11.30—11.45
"	"	76	11.55—11.70
"	"	77	11.85—11.95
"	"	78	12.05—12.15
"	"	79	—.——.—
"	"	80	—.——.—
"	טהייס	74	11.45—11.55
"	"	75	11.65—11.80
"	"	76	11.90—12.—
"	"	77	12.10—12.25
"	"	78	12.35—12.40
"	"	79	12.50—12.60
"	"	80	—.——.—
"	פּעסטער באָדען	74	11.20—11.30
"	"	75	11.45—11.50
"	"	76	11.70—11.80
"	"	77	11.85—11.95
"	"	78	12.10—12.20
"	"	79	12.30—12.35
"	"	80	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74	11.35—11.45
"	"	75	11.60—11.70
"	"	76	11.80—11.90
"	"	77	12.——12.15
"	"	78	12.25—12.35
"	"	79	12.40—12.50

פֿריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	8.10—7.95
גערסטע מאלץ	62	8.60—8.10
גערסטע פֿוטטער	62	7.60—7.40
האַפֿער	41	7.70—6.40
קוקורוץ באנאטער		—.——.—
אנדערער	73	7.40—7.45
הירזע		7.50—7.20

	פער 100 קילאָגר.
ווייצען פער אָקטאָבער	10.60
"	—.—
" פֿריהיאָהר	11.20
קוקורוץ	7.35
נערסטע	—.—
האַפֿער פֿריה-יאהר	6.65
"	—.—
רעפּס	—.—

באַללען-מעהל

	קר. פֿל.
נומער 0	23 50
" 1	23 —
" 2	22 50
" 3	21 50
" 4	20 —
" 5	18 80
" 6	17 60
" 7	15 60
" 8	13 —
" 8½	11 80
שפּיריטוס: ראָהע פֿערפּרענע פּראָצענט	34.—
" רייק. פּראָצענט	31.75

קורז-טאבעללע פֿאָם 4. אפּריל

געלד-קורז

	קר. פֿל.
זילבער-אגיא	106 65
דוקאטען	5 77
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלדשטיק (20 פֿראנקס)	9 77
נאפּאלעאָנדאָר	9 77
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	60 30
20 מארקשטיק	12 05
פּאפּיר רובעל	1 18

לאָזע.

	קר. פֿל.
1839-ער ראטהשילד-לאָוז גאנצע	315 —
דעטטא פֿינפֿטעל	315 —
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָוז	107 25
1860-ער גאנצע	110 —
דעטטא פֿינפֿטעל	118 25
1864-ער לאָוז צו 100 גולדען	134 —
דעטטא 50	132 75
כאנא רעגולירונגס	24 —
טירקען-לאָוז	12 50
קרעדיט-לאָוז	159 25
קלארי-לאָוז צו 40 גולדען	29 50
דאָנאו-דאמפּפשיפֿפֿאַהרטס-לאָוז	95 —
אינסבּרוקער לאָוז	19 50
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	15 50
קראַקויער 20	14 75
אָפֿנער 40	29 25
פּאלפֿי 40	28 25
רודאלפֿ-לאָוז 10	— —
סאלם-לאָוז 40	38 25

לאָזע.

	פֿ. פֿל.
זאלצבורגער לאָוז צו 20 גולדען	15 50
סט. גענאָיס 40	28 50
סטאַניסלויער 20	20 50
טריעסטער 100	120 —
דעטטא 50	61 —
וואלדשטיין 20	22 75
ווינדישגרעטצער 20	25 75
אונגארישע פּרעמיען-לאָוז צו 100 גולד.	76 75
דעטטא צו 50 גולדען	76 25
וויענער לאָוז	88 40

ווערטה-פּאַפּיערע.

	פֿ. פֿל.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	76 —
טעמעשוואר-באנאטער	76 —
זיעבענבירגישע	74 75
גאליציש	83 50
בוקאווינער	81 60
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	97 25
ווייַנצעהנט-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	80 —
פּפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	93 75
דער אונגארישען היפּאָטעקען באנק צו 5 איינהאלב פּראָצענט	79 25
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אינשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פּראָצענט	— —
דעטטא צו 6 פּראָצענט	— —
דער פּעסטער קאָממערציאל-באנק	91 75

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1878 Druck v. M Burian, Marokkanerhof.

„פאַי ניעמאנדעם ענטוואַפּנעט ווערדען!" — דאס לויטעט וואָהל וויא איינע קריעגס-ערקלערונג געגען רוסלאנד, היעצו העטטע אבער דער קליינע פירסט קיינען מוטה, וועגן ער דער אונטערשטיטצונג דעם גראָססען דייטשלאנד ניכט געוויס ווערע!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (איין בעפאָרשטעהענדער מיניסטער-וועכסעל.) וויא דער „נייען פרייען פרעססע" פאָן היער טעלעגראַפירט ווירד, איזט בייא אונס איין מיניסטער-וועכסעל שאָן אין דען נעכסטען טאגען בעפאָרשטעהענד. דאס האנדעלס-מיניסטעריאום, וועלכעס זייט דעם ריקטריטטע דעם באראָן שימאָני אונבעזעטצט געבליעבען אונד ציטווייליג פאָם קולטוס-מיניסטער טרעפאָרט געלייטעט וואורדע, ווירד נונמעהר דעם גראַפען סאפארי איבערגעבען ווערדען. פערנער זאָלל פערצעל בעלא זיינע שטעללע אלס יוסטיץ-מיניסטער נידערלעגען אונד אן זיינע שטעללע פראָפעססאָר דר' פילער טרעטען. — דר' פילער וואר בעקאננטליך קולטוס-מיניסטער, דאנן ווידער יוסטיץ-מיניסטער. אלס יעדאָך דאס מיניסטעריאום טיסאַ ערגאנגט וואורדע, מוסטע ער צוריקטרעטען. יעצט ווירד דער געלעהרטע פראָפעססאָר נייערדינגס אויס דער שולע הערפאָרגעהאָלט, אום דען פאָסטען אלס יוסטיץ-מיניסטער צו איבערנעהמען! דיא וויססענשאַפט מוס ענדליך דאָך זיעגען!

* (בראטיאנאָ איבער דיא יודען אין רומעניען.) דער רומענישע מיניסטער דעם איסערן בראטיאנאָ בעפאנד זיך, וויא וויר בערייטס ערוועהנטען, דיעזער טאגע אין וויען. דער מיטארבייטער איינער ציטונג בעזוכטע דענזעלבען. אונטער אנדערעם קאם דאס געשפרעך אויך אויף דיא פאָר וועניגען יאהרען שטאטטגעפונדענען יודענפערפאָלגונגען, וועלכע בעקאננטליך אין גאנץ אייראָפּא איינען זעהר שלעכטען איינדרוק מאכטען. בראטיאנאָ אייסערטע זיך היעריבער פאָלגענדערמאסען: „עס איזט ליידער זעהר וואהר, דאס יענע אונגליקליכען יודענפערפאָלגונגען אונס אין גאנץ אייראָפּא שטארק געשאדעט האבען. מאן בעטראכטעטע דיא רומענען פיר איינען הויפען רייבער, וועלכע דיא יודען אָהנע אורזאכע איבערפאללען, אום דענזעלבען דאס פערמאָגען וועגצונעהמען. איך מיך פערשריע מאן אלס העפטיגען יודען-פיינד, וואס איך דאָך ניע געוועזען.(?) דאס ריכטיגע אן דער זאכע איזט, דאס זאָ אָפט איין יודע וועגען איינעם פערגעהענס צור בעהאָרדע געגריפען וואורדע, דא ערקלערטע ער זיך אלס אונטערטהאן דער עסטערדייך-אונגארישען מאָנארכיע. אויף דיעזע וועיזע זיכטע דערזעלבע זיך דען רומענישען בעהאָרדען צו ענטציעהען. אבער דא דיא בעהאָרדע אין פאָלגע דעססען ניכט איינגרייפען קאָננטע, זאָ זיכטע זיך דאס פאָלק זעלבסט רעכט צו פערשאפען. זאָ ענטשטאנדען דיא הייפיגען יודענפערפאָלגונגען, פיר וועלכע דיא רעגיערונג ניכט פעראנטוואָרטליך געמאכט ווערדען קאנן. אים גרונדע גענאָממען, זינד אבער יענע יודען וואָהל אין עסטערדייך-אונגארן געבאָרען, וואנדערטען יעדאָך נור דעסהאלב נאך רומעניען איין, אום זיך דער מיליטער-פפליכט אין איהרער היימאט צו ענטציעהען. זיא זיכען אלזאָ דען שוטץ דעם עסטערדייך-אונגארישען שטאאטעס אן, אָהנע אויך איהרע פפליכטען געגען דענזעלבען צו ערפיללען."

— אים דיעזער איסערונג בראטיאנאָ'ס ערזעהען ווער, דאס דערזעלבע מיט פאָללעם רעכטע אלס העפטיגער „יודענפיינד" בעטראכטעט ווירד. וועגן איין מיניסטער זיך זאָ וויט פערגיסט, דיא ראָללע איינעס פערדעטהערס אונד אנגעבערס צו שפּיעלען! ערקלערט ער יא, דאס דיא רומענישען יודען צים גראָססען טהיילע אוים מיליטער-פפליכטיגען בעשטעהען, דיא נור דעסהאלב נאך רומעניען געקאָממען, אים אין איהרער היימאטה דער מיליטער-פפליכט ניכט גענוגען צו מיססען. בראטיאנאָ גלויבט וואהרשיינליך, דורך דיעזע פערליימדונג אויף איינמאל דיא יודען לאָזצי-ווערדען, דא עסטערדייך-אונגארן דיעזעלבען אלס מיליטער-פפליכטיגע היימריפען ווערדע, אום זיא אין דיא ארמעע צו שטעקען! — צו זאָלכען לעבערליכקייטען קאנן זיך איין מענש עבען נור אוים דעם גליהענדסטען האססע הינרייסען לאססען! וויא וויר אין פאָרלעטצטער נוממער געמעלדעט, האבען דיא יידישען אונטערטהאנען פרעמדער שטאאטען אין פאָלגע דעם צווישען דער שווייץ אונד רומעניען אבגעשלאָססענען האנדעלס-פערטראגעס דיא גלייכבערעכטיגונג אין רומעניען ערהאלטען. עס ווירד נונמעהר דעם בראטיאנאָ דיא ליסט פערגעהען, דיא יידישען אונטערטהאנען עסטערדייך-אונגארנס צו מיסהאנדלען אונד צו פערליימדען. אלליין פיר דיא יידישען אונטערטהאנען רומעניענס מוס נאָך זאָרגע געטראגען ווערדען. מאן מוס נור דיא איסערונגען בראטיאנאָ'ס צוהאָרען, אום דען גרענצענלאָזען האס צו ערקעננען, וועלכער אין רומעניען געגען דיא יודען נאָך הערשט.

* (אויך איינע אינטערעססאנטע „שאלה ותשובה".) וויא „איזראעליט" בעריכטעט, מאכט אין דיעזעם אויגענבליקע פאָלגענדע „שאלה ותשובה" אין גאנץ אמעריקא פיעל אויפזעהען: איין קאטהאָלישער יונגער מאנן פערליעבטע זיך נעמליך אין איין יידישעס מעדכען אוים שטרענג אָרטהאָדאָקסער פאַמיליע. דאס פּאאר וואָללטע זיך הייראטען, אלליין דיא עלטערן דעם מעדכענס שטעללטען נעמליך צור בעדינגונג, דאס דער יונגע מאנן זיך אינים יודענטהום אויפנעהמען לאססע. דער יונגע מאנן וואורדע צום ראבבינער בערופען, וואָ ער פאָלגענדע ערקלערונג אבגאב: „איך בין איין געגנער דעם קאטהאָלישען גלויבענס אונד בין פאָן דער וואהרהייט דעם יודענטהומ'ס איבערציינגט. איך וויל מיך דאהער אָפּפענטליך צים יודענטהומע בעקענען; איך וויל אללע מיינע קינדער אין דער יידישען רעליגיאָן ערציעהען אונד דיא קנאבען אויך בעשניידען לאססען; איך וויל, דאס מיינע פרויא כשר-הויז פיהרע; איך וויל מיך איינער יידישען געמיינדע אלס מיטגליעד אנשליעסען אונד עהרליך מיינע קילטוס-שטייערן לייסטען; איך וויל מיך דורך איינען יידישען ראבבינער טרויען לאססען. אללי' דאס געבע איך שריפטליך פאָן מיר, אלליין איינער בעשניידונג קאנן איך מיך נימטער אונטערציעהען!" — דער בעטרעפּפענדע ראבבינער לעגטע נון זעממטליכען ראבבינען אמעריקא'ס פאָלגענדע פראגען פאָר: 1) איזט עס מיר ערלויבט, דיעזען יונגען מאנן, אויך אָהנע פאָרנאהמע דער בעשניידונג אינס יודענטהום אויפצונעהמען? — 2) וואָרין זאָלל איגענטליך דיעזע אויפנאהמע בעשטעהען, וועגן דיא בעשניידונג אונטערלאססען בלייבט? — 3) קאנן איין „ערלי" איין בערעכטיגטעס מיטגליעד איינער יידישען געמיינדע זיין? — 4) דארף איך דיא טרויאונג דיעזעס יונגען מאננעס מיט איינעם יידישען מעדכען פאָרנעהמען? — דער „איזראעליט" ערוואַרטעט פאָן דען ראבבינערן אין אמעריקא קיינע אנטוואָרט, וועלכע מיט דעם „דין תורה" פעראיינבאר ווערע. — ער זאגט רעכט וויטציג: „לא מעבר לים היא!" — יענזייטס דעם מעערעס, דאס הייסט: אין אמעריקא, גיבט'ס ליידער קיינע תורה! —

* (דיא הונגערס-נאָטה אין ירושלים.) אין פאָלגע דעם רוסיש-טירקישען קריעגעס האבען דיא לעבענס-מיטטעל אין פאַלעסטינא איינע אונגעוואָהנליכע פרייז-שטייגערונג ערפאהרען. אם מייסטען ליידען היעבייא דיא ארמען יודען אין ירושלים, וועלכע דיעזע האָהען פרייזע ניכט ערשווינגען קאָננען. עס זאָללען זאָגאר דאָרט בערייטס פיעלע מענשען הונגערס געשטאָרבען זיין. פאָן ראש השנה ביז ר"ח אדר, אלזאָ וועהרענד 5 מאָנאטע, זינד בייא דען „אשכנזים" ניכט וועניגער אלס 230 פערזאָנען געשטאָרבען. אויף איין יאהר בערעכנעט, ווירדע דיעס 10 פּערצענט

טעראלאססען, דען לאָרד-טיטעל אונד דאס קליינע גוט בעאקאָנספיעלד ערבט ווילליאם; קאָננטען וויר אבער ניכט דאס הויפט-פערמאָגען אונד דען ערב-טיטעל פעראייניגען."

„„איך פערשטעהע זיא ניכט!""

„איך מיינע, דאס דיא קליינע אדריענגע מיינען נעפּפען ווילליאם הייראטען זאָלל, דאנן בלייבט זיא אויך לאַדי קורוואל!"

„„אבער, וועגן איך מיר דיא איינוועגדונג צו מאכען ערלויבען דארף, אדריענגע איזט יא ערסט 11 יאהרע אלט, וועהרענד איהר נעפּפע שאָן איבער 28 יאהרע אלט זיין דירפטע. פאָר דעם 18-טען יאהרע דירפטע אדריענגע ניכט הייראטען, בייא דער הייראטה ווערע אלזאָ אדריענגע 18 אונד ווילליאם 35 יאהרע אלט!""

„נון, וואס טהוט דאס? פינדעט זיך צווישען אונס קיינע אונגלייכהייט דער יאהרע? דיעזער אלטערס-אונטערשיעד איזט יא בייא אונס נאָך וועיט גראָססער אלס צווישען אדריענגע אונד ווילליאם. איך קאָננטע איהר גראָספאטער זיין, אונד דאָך שמייכעלע איך מיר מיט דעם געדאנקען, דאס איך איהנען איינען טרעפפליכען עהע-מאנן אבגעגעבען האבע. ניכט וואהר!"

„„געוויס!""

„אלזאָ זעהען זיא! עהען אונטער קנאבען אונד מעדכען קאנן איך ניכט ליידען, דענן דער מאנן מוס עלטער זיין אלס דיא פרויא. ווילליאם האט נאָך איין יונגענדליכעס אויססעהען — אונד איך מוס בייא צייטען פיר דאס מעדכען זאָרגען! דאס לעבען איזט אונגעוויס, מאן קאנן ניכט וויססען, וועלכער טאג איינעם דען טאָד ברינגט." (זאגטע טעמפּעלטאָן.)

„„אַ, מיין פריינד, מיין וואָהלטהעטער, שפּרעכען זיא דאפאָן ניכט!""

„נון, מאן מוס יא ניכט שטערבען, וועגן מאן פאָם טאָדע שפּריכט, דעם הימעל זייא דאנק. איך בעפינדע מיך זעהר וואָהל; אבער דאס לעבען איזט אונגעוויס, אונד וועגן זיא מיך איבערלעבען, זאָ דירפען זיא מיינעם הויפּט-פלאנע קיין הינדערניס אין דען וועג לעגען. וויר מיססען שאָן יעטצט דעם קינדע דיא ליעבע צו ווילליאם איינפלאָסען. בייא איינעם יונגען קינדע לאסט זיך דיא ליעבע נאָך וויללען דער עלטערן פפלאנצען. וויר וואָללען זיא אין דער ליעבע צו ווילליאם ערציעהען. אויך האבע איך נאָך איינען אנדערן וויכטיגען גרונד; דאס נעהיימניס אונזערער עהע מוס אין דער פאמיליע בלייבען! — פערשטעהען זיא! — זעהען זיא, דא קאָממט יא דיא ליעבע קליינע! — וואס איזט, קליינער ענגעל, דו קאָממסט יא וויא געפלאָגען?"

דיא נון איינגעטרעטענע אדריענגע ריעף פאָללער פריידע: „„דער ווילליאם האט מיר היישע איינע שאָנע פופּפּע (איינע נאכגעמאכטע פיגור איינעם קינדעס) געשיקט, זעהען זיא, וואס פיר דוממען אויגען דיעזע פופּפּע האט. הא! הא!""

„ליעבסט דו ווילליאם?" (פראגטע לאָרד קורוואל.)

„„אַ, פרייליך! וועגן ער מיר נור איינע שאָנערע פופּפּע מיט שאָנערען אויגען קייפען ווירדע! דיעזע דא זיעהט זאָ פאלש דארין, אלס אָב זיא מיך פרעססען מאָכטע."" —

„ער ווירד דיר נאָך שאָנערע זאכען קייפען, מיין קינד! דו זאָללסט זיינע קליינע פרויא ווערדען. ווילסט דו זיינע קליינע פרויא ווערדען?" (פראגטע לאָרד קורוואל לאַבענד.)

„„איי פּאפּא! דער שאָנע רייטער, דער מיך אונלענגסט נאָך הויזע געטראגען, ווערע מיר ליעבער! הא, וויא איך איהן דא יעדען טאג אויסרייטען זעהען קאָננטע!""

„מיט ווילליאם ווירסט דו יעדען טאג אויספאהרען, עס איזט זעהר אנגענעהם, איינע פרויא צו זיין."

„„אבער מיינע גוטע מאמא איזט יא אויך איינע פרויא, אונד איזט דאָך ניכט גליקליך!""

„איי, מיין קינד, וואָהער ווייסט דו דאס?"

„„ווייל זיא ניע לאכט!""

„זאָ! (זאגטע לאָרד קורוואל מיט איינעם פערדריעסליכען געזיכטע) דיינע מוטטער איזט אימטער קרענקליך; אבער עס איזט דאָך עטוואס שאָנעס, איינע פרויא צו זיין אונד איינען וואגען צו האבען, אונד איין שאָנעס הויז אונד יו-ווועלען אונד גאָלד געניג, אונד טהון צו קאָננען, וויא מאן וויל, אונד דאנן נאָך געליעבט צו ווערדען."

„„פּאפּא, דו ליעבסט מיך יא גענוג!""

„אבער איך קאָננטע איינסט שטערבען! אונד דאנן ווירדעסט דו קיינען בעשיטצער האבען, וועגן איך ניכט מעהר דא בין!"

„„שפּריך ניכט זאָ, פּאפּא! (זאגטע דאס קינד וויינענד.) איך וויל יא אויך איינע קליינע פרויא ווערדען, נור שפּריך ניכט פאָם שטערבען! זיעהע, איך פאָלגע דיר אין אללעם, וואס דו מיר אנבעפיעהלסט, נור שפּריך ניכט פאָם שטערבען. ניכט וואהר, פּאפּא, דו שפּרייכסט ניכט מעהר דאפאָן? היער האסט דו איינען קוס דאפיר!""

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

דאס צימטער בעטראט, ריכטעטע דער פירסט אן מיך פאלגענדע הארטען ווארטע: „איזט עס ריכטיג, דאס איהרע רומענישע רעגיערונג געגען יענע בעשטיממונג דעם נייען פריעדענס-פערטראגעס פראטעסטירען וויל, וואנאך רוסלאנד צוויי יאהרע הינדורך זיינע ארמעען איבער רומענישעם געביעט נאך בילגאריען אונד צוריק נאך רוסלאנד בעפארדערן דארף? זיינע מאיעסטעט, דער רוסישע קאיזער איזט אהנעהין געגען רומעניען אויפגעבראכט, ווייל עס בעציגליך דער אבטרעטונג בעסאראביענס שוויעריגקייטען מאכט. זאללטע אלזא זייטענס איהרער רעגיערונג געגען די בעפארדערונג דער רוסישען ארמעען איבער רומענישעם געביעט ווירקליך פראטעסט ערהאבען ווערדען, דאנן דירפטע זיינע מאיעסטעט דער קאיזער אויך די געדולד פערליערען. אים אללערהאכסטען אויפטראגע זיינער מאיעסטעט ערקלערע איך איהנען, דאס ער, זאבאלד רומעניען ווירקליך דען בעאבזיכטיגטען פראטעסט ערהעבט, דאס רומענישע געביעט מיליטעריש ווירד בעזעטצען לאססען; פערנער ווערדען די רומענישען סאלדאטען ענטוואפפנעט ווערדען, דאס דענזעלבען די לוסט צו איינעם ווידערשטאנדע געווים פערגעהע ווירדע."

— זא שפראך צו מיר פירסט גארטשאקאף. —

איך ערלויבטע מיר די בעשיידענע בעמערקונג, דאס איינע בעשטיממונג יענעם פריעדענס-פערטראגעס, וועלכער צווישען רוסלאנד אונד דער טירקייא אבגעשלאססען ווארדע, פיר רומעניען דאך ניכט בינדענד זיין קאנן! איך זאגטע פערנער: ווענן דער רוסישע קאיזער זיינע ארמעען איבער אונזער געביעט טראנספארטירען וויל, זא העטטע ער בעטרעפפס דיעזעס פונקטעס דאך ניכט מיט דער טירקייא, זאנדערן מיט דער רומענישען רעגיערונג איין איבעראיינקאממען טרעפפען מיססען! דא ווארדע אבער פירסט גארטשאקאף וויטהענד אונד ריעף מיר מיט דראהענדער שטיממע צו: „עס איזט גענוג! וויר וואללען מיט איהרער רעגיערונג, וועלכע שאן בעציגליך בעסאראביענס איינע הארטנעקיגע שטעללונג איינגענאממען, ניכטס מעהר צו טהון האבען. עס גענוגט פיר זיא צו וויססען, דאס וויר אויף דעם פרייען דורכצוג דורך איהר לאנד בעשטעהען! וואללען זיא דיעס איהרער רעגיערונג אלס דען אונאבענדערליכען וויללען אונד אלס דען בעפעהל דעם קאיזערס מיטטהיילען! איהרע רעגיערונג קאנן נור פראטעסטירען, ווענן זיא זעלבסט רומעניען צו גרונדע ריכטען וויל!"

אלזא: צוויא זאכען וויל רוסלאנד געגען זיינען ריב-געהילפען רומעניען נון געוואלטזאם דורכזעטצען: די אנאייגנונג בעסאראביענס אונד דען דורכצוג דער רוסישען ארמעען דורך רומעניען וועהרענד פאללער צוויי יאהרע! וויא געזאגט, רומעניען האט איינע אנדערע בעהאנדלונג גאר ניכט פערדיענט. מאן האט עס גענוג געווארנט, זיך ניכט מיט רוסלאנד צו פערבינדען. עס וואללטע זיינערציט דען גוטען ראטה ניכט בעאכטען, ווייל עס האפפטע, אן דעם געגען די טירקייא פעראיבטען רייבע איינען אנטהייל צו ערהאלטען. נון זיעהט עס זיך ביטטער געטיישט, דא רוסלאנד געגען רומעניען עבענזא ריקזיכטסלאז האנדעלט, וויא עס געגען די טירקייא געהאנדעלט.

גליקליכערווייזע איזט די בעסאראבישע פראגע קיינע זאלכע, וועלכע רומעניען אללעין בעריהרט. די רומענישע רעגיערונג, די געגען דאס פארהאבען רוסלאנדס טראטץ דער דראהונגען דעם פירסטען גארטשאקאף בערייטס פראטעסט ערהאבען האט, זאגט אין דעמזעלבען אונטער אנדערעם: „ניכט רוסלאנד קאנן איבער די בעסאראבישע פראגע ענטשיידען, זאנדערן גאנץ אייראפא. אים פאריזער פריעדענס-פערטראגע פאם יאהרע 1856, דער פאן אללען גראס-מעכטען אונטערצייכנעט ווארדע, איזט בעסאראביען אלס איין בעשטאנדטהייל רומעניענס ערקלערט ווארדען. וואס אבער אללע מעכטע אונטערצייכנען, קאנן רוסלאנד אללעין ניכט פערניכטען. איבערדיעס ווירדע די בעזיטצ-ערגרייפונג בעסאראביענס דורך רוסלאנד די אינטערעססען גאנץ אייראפא'ס בעריהרען, ווייל היעדורך די דאנויא-שיפפ-פאהרט אונד דער האנדעל נאך דעם אריענט עבענפאללס אין רוסישע געוואלט געראטהען מיסטען!"

לעטצטערער פונקט איזט דער וויכטיגסטע. מאן ווירד בעציגליך בעסאראביענס די רומענישע רעגיערונג ניכט אים שטיכע לאססען, ווייל די בעסאראבישע אנגעלעגענהייט ווירקליך ניכט בלאס רומענישע, זאנדערן וויכטיגע אייראפאאישע אינטערעססען בעריהרט. וואס יעדאך דען פאריזער פערטראג פאם יאהרע 1856 בעטריפפט, זא איזט עס איינע געוואלטיגע אונפערשעמטהייט, ווענן רומעניען זיך אויף דענזעלבען בעריופט. אין דיעזעם פערטראגע איזט יא אויך דער אונגעשמעלערטע פארטבעשטאנד דעם טירקישען רייכעס גאראנטירט. אין דיעזעם פערטראגע הייסט עס פערנער, דאס רומעניען אונטער דער אבער-הערשאפט דער טירקייא בלייבט! העטטע רומעניען אלזא רעשפעקט פאר דעם פאריזער פערטראג, זא דירפטע עס זיך פאן דער טירקייא ניכט גענצליך לאזרייסען. עס האט אבער ניכט בלאס דיעס אנגעשטרעבט, זאנדערן שלאס זיך זאגאר דען רוסען אן, אום ביא דער צערטריממערונג דעם טירקישען רייכעס, אהנע ריקזיכט אויף דען פאריזער פערטראג, רייב-געהילפען-דיענסטע צו לייסטען! רומעניען רעשפעקטירט אלזא נור דארט דען פאריזער-פערטראג, וואו דיעזער איהם „צום נוטצען" גערייכט! היעראויס ערזיעהט מאן, דאס רומעניען בעציגליך דעם כאראקטערס אונד רעכטס-געפיהלעס אום קיין האאר בעססער איזט אלס דאס איבערמיטהיגע רוסלאנד!

אים גאנצען גענאממען, איזט עס לייכט מאגליך, דאס עבען די רומענישען אנגעלעגענהייטען דען אנשטאס צור ערנייערונג דעם קריעגעס געבען ווערדען. רוסלאנד וויל נעמליך איינען געוואלטשטרייך איבען, וואדורך דאס גאנצע פירסטענטהום רומעניען פערניכטעט ווירד. בעקאננטליך בעשטעהט רומעניען אוים דער פעראייניגטען וואלאכייא אונד מאלדויא, וועלכע קראפט דעם פאריזער פערטראגעס צו איינעם פירסטענטהומע רומעניען פעראייניגט ווארדען. בעסאראביען געהארטע אורשפרינגליך צור מאלדויא. נון וויל רוסלאנד די מאלדויא ווידער צו איינעם זעלבסטשטענדיגען פירסטענטהומע ערהעבען, אן דעססען שפיטצע איין שוואגער דעס פירסטען גארטשאקאף שטעהען זאלל. דיעזער פירסט ווירד דאנן אוים דאנקבארקייט בעסאראביען אן רוסלאנד אבטרעטען. רומעניען ווירדע אלזא ניכט בלאס דען לאנדשטריך בעסאראביען, זאנדערן די גאנצע מאלדויא פערליערען. יא, עס ווירדע גאר אויפהארען, אויך נאך ווייטער איין פירסטענטהום רומעניען צו בילדען, זאנדערן ווירד בלאס ווידער די איינפאכע „וואלאכייא" ווערדען מיססען! דאס ווירד אבער אייראפא ניממער שטיללשווייגענד צולאססען. יא, נאך מעהר! מאן דארף ניכט פערגעססען, דאס פירסט קארל פאן רומעניען איין נאהער פערוואנדטער דעם דייטשען קאיזערס איזט. פאהרט אלזא רוסלאנד געגען רומעניען זא ריקזיכטסלאז פארט, זא דירפטע אן דעם בעפארשטעהענדען קריעגע געגען רוסלאנד אויך דאס ביזהער רוסען-פריינדליכע דייטשלאנד לעבהאפטען אנטהייל נעהמען!

דאס רומעניען אויף די אונטערשטיטצונג דייטשלאנדס רעכנעט, דאראויף דייטעט שאן די שטאלצע שפראכע, וועלכע פירסט קארל פאן רומעניען פיהרט. אויף די אבען-ערוועהנטען דראהונגען דעם פירסטען גארטשאקאף טעלעגראפירטע נעמליך פירסט קארל אן דען רומענישען געזאנדטען אין פעטערסבורג פאלגענדע ווארטע: „זאגען זיא עס דעם פירסטען גארטשאקאף גאנץ אפפען, דאס די רומענישע ארמעע פאן איינער איבערלעגענען מאכט וואהל פערניכטעט ווערדען קאנן; דאך זאלאנגע איך לעבע, ווירד זיא

פאלליעטאן.

מערקווירדיגע פערהעלטניססע.

(43.טע פארטזעטצונג.)

דרייאונדצוואנציגסטעס קאפיטעל.

בעגעבען וויר אונס נון אין דען פאלאסט דעם הערן אלפיער טעמפעלטאן, דעם ניינגעבאקענען פאירס לארד קורוואל. טעמפעלטאנס פריידע ווענן דער פאירס-ווירדע וואר אונערמעסליך. וואס דעם ארמען מאנגע אין הויפט-טרעפפער איזט, דאס איזט דעם רייכען דער אדעלס-טיטעל. אוים פריידע אונד דאנקבארקייט האט דיעזער טעמפעלטאן פאר אללעם איינע מיללאן פיר די „ביבעל-געזעללשאפט" געשפענדעט. — (אין לאנדאן גיבט עס נעמליך איינע געזעללשאפט, וועלכע דען צוועק האט, די ביבעל אונטער אללען שטענדען דעם פאלקעס אויף דער גאנצען ערדע צו פערברייטען. ביז צום יאהרע 1860 האט דיעזע ביבעל-געזעללשאפט איבער 24 מיללאנען ביבעל אין דער גאנצען וועלט פערברייטעט. זיא האט ביז יעטצט די ביבעל אין 166 שפראכען איבערזעטצען לאססען.)

איינעס טאגעס ליעס נון הערר טעמפעלטאן, אדער אייגענטליך לארד קורוואל, זיינע יונגע פרויא אין זיין שרייב-צימטער רופען אונד זאגטע: „טהייערע לאדי! וויר מיססען אונס יעטצט גאנץ אנדערס איינריכטען. זיא האבען שאן גענוג געטרויערט אונד איהרען ערסטען געליעבטען בעוויינט, יעטצט אבער מיססען זיא אללעס פערגעססען אונד פראהען מוטהעס, אבער אויך פראמם אלס לאדי קורוואל לעבען. מיין קליינעס גוט אין בעאקאנספיעלד שענקע איך מיינעם נעפפען, דעם וויללואם גלעדסטאן. דאגעגען וויל איך דאס גוט אין קורוואל פערגראסערן. וויר מיססען יעטצט איינען גראסארטיגערען אונד שאנערען פאלאסט קויפען."

די פרויא וויינטע אונד זאגטע: „מיין טהייערער הערר טעמפעלטאן . . ."

„ביטטע, ביטטע, איין אנדערמאל זאגען זיא לארד קורוואל! מערקען זיא זיך דאס, יעטצט קאננען זיא שפרעכען!" —

„איך ביטטע אום פערצייהונג! דיעזעס הויז איזט פרעכטיג גענוג פיר מיך, איך בעפינדע מיך אין דעמזעלבען גענוג גליקליך!"

„לאססען זיא דיעזעס וויינערליכע, לאדי קורוואל! זיא מיססען זיך יעטצט אין איהרער נייען שטעללונג צורעכט פינדען קאננען. זיא זינד נאך יונג אונד קאננען לייכט נייע געוואהנהייטען אננעהמען. נאך לייכטער וויא איך; אבגלייך זיא ניכט אדעליגער הערקונפט זינד, זינד זיא פאן נאטור צו איינער גראססען דאמע געאייגנעט. זיא בעזיטצען גוטען געשמאק. זיא מיססען יעטצט ביי האפע פארגעשטעללט ווערדען, אונד וויר מיססען יעטצט גראסארטיגע מאהלצייטען פיר די האהען אדעליגען פעראנשטאלטען. זיא מיססען זיך אלס לאדי קורוואל צייגען אונד פאן איהרער ניכט-אדעליגען הערקונפט ניכטס מערקען לאססען!"

„מיין טהייערער לארד קורוואל! מאגען זיא נאך לאנגע לעבען, אום איהרע עהרען צו גענייסען: אבער איך בין ניכט געאייגנעט, אלס האהע פרויא אויפצוטרעטען. נור אין אונזערעם יעטציגען לעבען קאנן איך פערגעססען, וואס איך וואר. זיא ערשרעקען מיך, ווענן זיא פאם האפע שפרעכען." —

„וואס איזט אן דיעזעם האפע זא שרעקליכעס? אונזער קאניג וויללעלם איזט אין דיעזעם יאהרע געשטארבען. ער וואר וואהל איין גוטער הערישער. ער האט דעם פארלאמענטע איינע נייע אונד גוטע פערבעססערונג געגעבען, אבער גאטט פערצייהע זיינער זעלע, פראמם וואר ער ניכט! פאן זיינער פרויא האטטע ער קיינע קינדער — אונד דעננאך האט ער צוויא זאהנע אונד צוואר פאן איינער שוישפיעלערין! דיעזע אונעהעליכען קינדער זינד ניכט רעגיערונגס-פעהיג, אונד זא האט יעטצט די 18 יעהריגע פרינצעססין וויקטאריא דען ענגלישען טהראן בעשטיעגען. (דאס וואר נעמליך אים יאהרע 1837.) זיא האבען אלזא די בעקאננטשאפט ביי האפע ניכטס צו פירכטען. — אונד אונזער ליעבעס קינד, די קליינע אדריענגע! זיא ווירד יעטצט צו איינעם האפ-פריילין ערצאגען! איך האבע בערייטס פיר איהרע צוקונפט געזארגט."

אלס נון די פרויא געשוויעגען האטטע, זאגטע לארד קורוואל: „וואריבער דענקען זיא זא נאך? — זאגען זיא מיר, וואס האלטען זיא פאן מיינעם נעפפען וויללואם גלעדסטאן?"

„זא וויט מאן נאך דעם אייסערן שיין אורטהיילען קאנן, בעזיטצט ער זעהר גוטע איינגענשאפטען!"

„דאס וואללטע איך עבען הארען. אויך איך בין דיעזער מיינונג, אונד איך האפפע, זיא ווערדען דעם, וואס איך צו טהון בעאבזיכטיגע, איהרע צושטיממונג געבען. וויא זיא וויססען, לעבטע וויללואם איממער אין דער האפפנונג, דער ערבע מיינעס גראססען פערמאגענס צו ווערדען. איך בין פערפפליכטעט, עטוואס פיר איהן צו טהון. מיין הויפט-פערמאגען וויל איך דער ליעבען קליינען אדריענגע היג-